

Oponentský posudek diplomové práce
Denisa Dokulilová: Psychologická problematika zahraničního studijního pobytu;
Subjektivní prožívání vlivu pobytu v zahraničí u studentů programu Erasmus.
Katedra psychologie FF UK Praha, 2006.

Není pochyb, že výjezdy do zahraničí mají celou škálu psychologických souvislostí. Jednou ze současných podob je program Erasmus. Určitě si zaslouží psychologické zkoumání, aby byla příprava ke studijnímu pobytu jednodušší a efektivnější.

Autorka předkládá práci přiměřeného rozsahu, s adekvátní úpravou a strukturou. Teoretická část se zabývá fenomény kultury, identitou, postoji a předsudky. Tato část tvoří zhruba polovinu celkového rozsahu a představuje solidní přehledovou studii. Ta se opírá o solidní rozsah literatury čerpající z české, anglické, německé a španělské jazykové oblasti. Autorka také pilně pracuje s internetovými zdroji.

Empirická část chce zmapovat a pochopit možné souvislosti studijního pobytu v zahraničí s výše uvedenými fenomény. Metodologie je tedy kvalitativní. V textu se autorka zmiňuje také o jí vytvořeném dotazníku „ponávratových“ změn, ale použit nebyl. Jestli však autorka vložila jistě nemalou práci do přípravy dotazníku, je škoda jej alespoň neokomentovat jako možnou strategii a nevložit do příloh. Podobně autorka zmiňuje další postup, který nepoužila – tzv ohniskovou skupinu. Proč to vlastně autorka vůbec komentuje? Je jistě mnoho jiných postupů, které by „teoreticky“ přicházely v úvahu a nejsou zde použité, ani zmíněné ...

Ve výzkumu autorka použila rozhovor a tzv. nedokončené věty. Rozhovor byl polostrukturovaný, sestavený „na základě předpokládaných výzkumných otázek“ (58). Zde se ptám, co jsou to „předpokládané“ otázky? Další otázka se vztahuje k podobě formulace výzkumných otázek (viz s. 59). Je jejich podoba důležitá? Většina z otázek je formulovaná „Jak...?“ nebo „Jaká...?“ Proč jedna z otázek ale začíná jinak („Měl pobyt ... vliv...?“)? Také tvrzení, že nedokončené věty byly sestaveny tak, aby mohly „potvrdit, resp. vyvrátit odpovědi respondentů“ (59) je méně srozumitelné. Jak by taková odpověď mohla „vyvracet“ jinou odpověď? Jak vznikaly použité nedokončené věty? Proč nebylo možné zformulovat prostě otevřenou otázku v rámci rozhovoru? Co navíc mají poskytnout zde použitá podoba nedokončených vět?

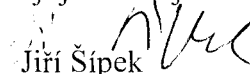
Dále diplomandka analyzuje výsledky získané od 27 respondentů přes jednotlivé okruhy (motivace, adaptace, readaptace atd.) a v nedokončených větách.

V diskusi autorka mimo jiné uvádí, že respondenti, kteří na anketu neodpověděli, mohli teoreticky výsledky pozměnit. To je jistě správná úvaha. Zajímavé by ovšem také bylo ptát se těch, kdo odpověděli a přihlásili se, proč to udělali, tedy kdo jsou ...

Na konci diskuse autorka konstatuje, že cíl výzkumu byl splněn. Věta „... dozvěděli jsme se možné oblasti ...“ (92) sice zní nepříliš šťastně, ale prostě znamená, že autorka vytipovala kritické momenty pobytu v zahraničí a je možné je využít např. i v přípravě výjezdů dalších. To je srozumitelné. A zde je také moje poslední otázka: Jaké výsledky by bylo možné tušit prostou úvahou a co nadto odkryl, ukázal provedený výzkum? Taková formulace by mně jako čtenáři pomohla jasně uzavřít jinak jistě zajímavé zkoumání.

Práce splňuje požadavky kladené na práci diplomovou a doporučuji ji k obhajobě.

Praha 30.4. 2006

Jiří Šípek